

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีรายละเอียดและขั้นตอนในการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ก. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาวิชาเอก สาขาวารสารศาสตร์ หรือการสื่อสารมวลชนที่รวมวารสารศาสตร์เข้าในหลักสูตรเดียวกันในระดับอุดมศึกษา ชั้นปีที่ 3 และ 4 ทั้งในสถาบันการศึกษาของรัฐและเอกชน

ข. การเลือกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ในขั้นแรกจะเลือกตัวอย่างสถาบันการศึกษาแบบเจาะจง ดังต่อไปนี้

1. เป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนที่เปิดสอนสาขาวารสารศาสตร์ หรือวิชาด้านหนังสือพิมพ์ หรือสาขาวิชาสื่อสารมวลชน ซึ่งเป็นหลักสูตรที่รวมวิชาการหนังสือพิมพ์ หรือวารสารศาสตร์เข้าไปด้วย

2. เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนสาขาวิชาข้างต้นมานานแล้ว คืออย่างน้อยมีนักศึกษาวิชาเอกด้านนี้ในระดับปี 3 ขึ้นไป

3. เป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร

สถาบันอุดมศึกษาที่คัดเลือกตามเกณฑ์ข้างต้น เพื่อศึกษาในครั้งนี้ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยของรัฐในกำกับทบวงมหาวิทยาลัย 2 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ของเอกชน 2 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ และมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต และวิทยาลัยครู 1 แห่ง คือ วิทยาลัยครูสวนดุสิต

จากนั้นจึงกำหนดโควตาจำนวนนักศึกษาในแต่ละสถาบัน โดยพิจารณาจากจำนวน นักศึกษาในสาขาวารสารศาสตร์ปีที่ 3 และปีที่ 4 ทั้งหมด แล้วกำหนดสัดส่วนให้พอเหมาะแก่

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีข้อจำกัดด้วยเวลาและงบประมาณดังนี้

1. ภาควิชาการหนังสือพิมพ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีจำนวนนักศึกษาทั้งสิ้น 36 คน กำหนดให้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 36 คน
2. สาขาวิชาวารสารศาสตร์และสิ่งพิมพ์ คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีจำนวนนักศึกษา 40 คน กำหนดให้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 40 คน
3. ภาควิชาวารสารศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มีจำนวนนักศึกษา 200 คน กำหนดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เป็นจำนวนหนึ่งในสี่คือ 50 คน
4. ภาควิชาสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต มีจำนวนนักศึกษา 53 คน กำหนดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญจำนวนสองในสามคือ 35 คน
5. ภาควิชาวารสารและการประชาสัมพันธ์ คณะวิทยาการจัดการ วิทยาลัยครูสวนดุสิต มีจำนวนในนักศึกษา 150 คน กำหนดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเป็นจำนวนหนึ่งในสี่คือ 39 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษาสำรวจครั้งนี้ทั้งหมด 200 คน

อย่างไรก็ดีจากการเก็บรวบรวมข้อมูลปรากฏว่าได้ตัวอย่างศึกษามาเพียง 191 คน เนื่องจากเป็นช่วงที่นักศึกษาบางส่วนออกฝึกงานตามหลักสูตรและบางส่วนสำเร็จการศึกษาจากภาควิชาการในชั้นเรียนแล้ว โดยแยกแยะตามสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ได้ดังนี้

- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 30 คน
- มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน 37 คน
- มหาวิทยาลัยกรุงเทพ จำนวน 52 คน
- มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต จำนวน 35 คน
- วิทยาลัยครูสวนดุสิต จำนวน 37 คน

เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษา สาขาวารสารศาสตร์ คือ เพศ สถาบันที่ศึกษา ชั้นปีที่กำลังศึกษา ภูมิลำเนาเดิม ลักษณะเขตที่อยู่เดิม และอาชีพของผู้ปกครอง

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อมวลชน จำนวน 4 ข้อใหญ่

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของหนังสือพิมพ์ในการพัฒนาสังคม ด้านต่าง ๆ จำนวน 24 ข้อ

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อหนังสือพิมพ์ในด้านต่าง ๆ จำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 5 เป็นคำถามเกี่ยวกับอุปสรรค ปัญหา และข้อเสนอแนะในเรื่องบทบาทของหนังสือพิมพ์ต่อการพัฒนาสังคม

การทดสอบเครื่องมือ

นำแบบสอบถามไปปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไข จากอาจารย์ผู้สอนด้านวารสารศาสตร์ หรือการหนังสือพิมพ์ เพื่อความถูกต้องเที่ยงตรงของคำถาม แล้วนำไปทดสอบกับนักศึกษาจากวิทยาลัยครูจันทระเกษม คณะวิทยาการจัดการ สาขาวิชานิติศาสตร์ จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของคำถามและนำข้อมูลส่วนที่เกี่ยวข้องกับการทดสอบความคิดเห็นจำนวน 21 ข้อ (ข้อย่อย 1-21 ในคำถามข้อ 14 (ใหญ่) ของแบบสอบถาม) นำมาวิเคราะห์ทดสอบความน่าเชื่อถือ Internal Consistency reliability (α) ใช้สูตรในการคำนวณดังนี้ (สุภาพ วาดเขียน 2525 : 45-47)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S_1^2}{S_t^2} \right]$$

S_1^2	=	ความแปรปรวนของข้อสอบแต่ละข้อ
S_t^2	=	ความแปรปรวนของข้อสอบทั้งฉบับ
k	=	จำนวนข้อสอบทั้งหมดในแบบสอบถาม

จากการคำนวณพบว่า มีค่าความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม (α) = 0.93 (ภาคผนวก ก.) ซึ่งถือว่ามีความเชื่อถือได้สูงที่จะใช้เป็นเครื่องมือวัดได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลทั้งหมดด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. ก่อนจะเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ติดต่อกับสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 5 แห่ง พร้อมขออนุญาตหมายเพื่อแจกแบบสอบถามใน เข้าชั้นเรียนของนักศึกษาสาขาวารสารศาสตร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการแจกแบบสอบถามในชั้นเรียน และขอรับคืนภายในชั่วโมงชั้นเรียนนั้น อันจะทำให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง สมบูรณ์ และรวดเร็ว โดยจะชี้แจงการตอบแบบสอบถาม ก่อนกรอกแบบสอบถามในแต่ละสถาบันอุดมศึกษา

อนึ่งจากการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดจำนวน 200 ชุด ได้รับกลับคืนมาจำนวน 191 ชุด หรือร้อยละ 95.5

จากนั้นนำข้อมูลที่ได้รับมาลงรหัสข้อมูล และประมวลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรม SPSS/PC

ตัวแปรในการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ชั้นปี สถาบันการศึกษาที่สังกัด ภูมิภาค อาชีพเดิม ลักษณะเขตที่อยู่อาศัยเดิม และอาชีพผู้ปกครอง
2. การเปิดรับสื่อมวลชน ได้แก่ ความบ่อยครั้งในการเปิดรับสื่อหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุ โทรทัศน์ เคเบิลทีวี ในรอบเดือนที่ผ่านมา
3. การเปิดรับสื่อหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ความบ่อยครั้งในการเปิดรับสื่อหนังสือพิมพ์ในรอบเดือนที่ผ่านมา

4. ความคิดเห็นต่อบทบาทของสื่อมวลชนในการพัฒนาสังคมด้านต่าง ๆ ได้แก่ คำถามต่าง ๆ จำนวน 21 ข้อ (ดูจากแบบสอบถามข้อที่ 14)

เกณฑ์การวัดและการให้คะแนนตัวแปร

1. คะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของหนังสือพิมพ์ในการพัฒนาสังคม วัดจากคำตอบแบบมาตราส่วน 5 ระดับ ดังนี้

มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

คะแนนของตัวแปรความคิดเห็นต่อบทบาทของหนังสือพิมพ์ ได้จากคะแนนรวมจากแบบสอบถามข้อที่ 14 (ข้อย่อย 1-21)

สำหรับข้อ 22-24 จากแบบสอบถามข้อ 14 เป็นแบบสอบถามเชิงปฏิเสธ ซึ่งไม่นำมาให้คะแนนเกี่ยวกับบทบาทของหนังสือพิมพ์ในการพัฒนาสังคมตามข้างต้น

2. คะแนนเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อมวลชน วัดจากคำตอบแบบมาตราส่วน 5 ระดับ ดังนี้

ทุกวันหรือประจำ	ให้	5	คะแนน
เกือบทุกวันหรือเกือบประจำ (เฉลี่ยสัปดาห์ละ 3-6 วัน)	ให้	4	คะแนน
หลายวัน (เฉลี่ยสัปดาห์ละ 1-2 วัน)	ให้	3	คะแนน
น้อยวันมาก (เฉลี่ยน้อยกว่าสัปดาห์ละวัน)	ให้	2	คะแนน
ไม่เคยเลย	ให้	1	คะแนน

คะแนนรวมของการเปิดรับสื่อมวลชนได้จากคะแนนรวมในแบบสอบถามข้อ 8

3. คะแนนความคิดเห็นทั่วไปต่อหนังสือพิมพ์ วัดจากคำตอบแบบมาตราส่วน 5 ระดับ ดังนี้

ดีมาก	ให้	5	คะแนน
ดี	ให้	4	คะแนน
ระดับปานกลาง	ให้	3	คะแนน
ยังไม่ดีนัก	ให้	2	คะแนน
ไม่ดีเลย	ให้	1	คะแนน

การแปลข้อมูล

ค่าคะแนนเฉลี่ยจากการวัดแบบประเมินค่าตามมาตราส่วน 5 ระดับนั้น กำหนดให้แปลความหมายดังนี้

1.0 - 2.4	ต่ำ (น้อย)
2.5 - 3.4	ปานกลาง
3.5 - 4.0	สูง (มาก)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ประมวลข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ ดังนี้

1. ข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ทำการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ
2. ข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นของนักศึกษา สาขาวารสารศาสตร์ เกี่ยวกับบทบาทของหนังสือพิมพ์ในการพัฒนาสังคม การเปิดรับสื่อมวลชน ใช้การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปทดสอบสมมติฐานของการวิจัยดังนี้

ก. ทดสอบความแตกต่างของการเปิดรับสื่อมวลชนและความคิดเห็นต่อ
บทบาทในการพัฒนาสังคมของหนังสือพิมพ์กับตัวแปรต่าง ๆ ตามสมมติฐานข้อที่ 1 และสมมติฐาน
ข้อที่ 2 ดังนี้

- เพศ แบ่งเป็นกลุ่มชาย และกลุ่มหญิง ใช้ทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม
- ชั้นปี แบ่งเป็นกลุ่มปีที่ 3 และกลุ่มปีที่ 4 ใช้ทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม
- สถาบันการศึกษา แบ่งเป็นกลุ่มมหาวิทยาลัยของรัฐ กลุ่มของมหาวิทยาลัยเอกชนและกลุ่มวิทยาลัยครู ใช้ทดสอบหาความแตกต่างระหว่างกลุ่ม
- ภูมิลำเนาเดิม แบ่งเป็นกลุ่มในเมืองหลวง และกลุ่มต่างจังหวัด ใช้ทดสอบค่าความแตกต่างระหว่างกลุ่ม
- ลักษณะเขตที่อยู่เดิม แบ่งเป็นกลุ่มในเมือง และกลุ่มในชนบท ใช้ทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม
- อาชีพผู้ปกครอง แบ่งเป็นกลุ่มอาชีพ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ กลุ่มทำงานบริษัท/เอกชน/เจ้าของร้าน กลุ่มอาชีพอิสระ/พ่อค้าแม่ค้าเกษตรกร/ใช้แรงงาน ใช้ทดสอบค่าความแตกต่างระหว่างกลุ่ม

ข. ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความบ่อยครั้งในการเปิดรับสื่อมวลชนกับความคิดเห็นต่อบทบาทในการพัฒนาสังคมของหนังสือพิมพ์ตามสมมติฐานข้อที่ 3 โดยใช้สถิติ Pearson's Correlation (r)